

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Apologia|| Pro Reverendis. Et Illvstris.|| Principibus
Catholicis, ac alijs ordinibus Impe-||rij aduersus mucores
& calumnias Buce-||ri, super actis Comiciorum||
Ratisponæ.||**

Eck, Johannes

Coloniae, 1542

VD16 E 262

Responsum principum electorum datum Imp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33616

tauimus insignem Buceri lapsum de articulis conciliatis:
Ideo vanissime iactat & insidiose, quāta bona peruentura
sint ad ecclesiam, si articuli conciliati recipiantur. Id est, si ec-
clesia fiat cum hæreticis hæreticis, & in correctione li-
bri & confutatione articulorum protestatum superius abū-
de docuimus & euidenter probauimus.

At manifeste hic dolus aduersarioꝝ pditur, cur iam tri-
bus annis tam anxie colloquium petierunt, vt si aliquos ar-
ticulos lucrarentur, quo apud simplicem populum excla-
marēt, suam doctrinam esse sanam, quam etiam Romanen-
ses probassent post longam reluctatiōem: laus Deo qui di-
uum Cæsarem spiritu veritatis confirmauit, vt in proposi-
tiōe ordinibus imperij facta adderet, saluo quidem Augu-
stano recessu, an cōsultum sit articulos conciliatos recipi:
Neqꝫ moratur me falsa glossa Buceri quæ textum corrum-
pitieus est interpretari, cuius est condere: Diui itaqꝫ Impe-
ratoris est verba sua explicare, qđ officium insigni temeris-
tate sibi Bucerus usurpat. Laus Deo qui animis principum
inspirauit, ne articulos quos falso recōciliatos appellat, res-
ciperent, sed diuino nutu eos reiſcerent, & fraudulentum
aduersarioꝝ intentū frangere: Nam cōstat Buceroꝝ cū igno-
bili Sturmio ex Gallijs fugitiuo, ſæpe & multum tentasse,
continuo accessu & colloquio, quendam corrūpere, vt cor-
ruptis glossematibus subdolam concordiam & fictam cū
ecclesia inirent. Qua de re non clam est, quoꝝ opera effectū
fit, vt is diuino Cæſari, obtrudere, velut cōcordatori cuius
mētem iāpridē Bucer pspexerat, & flexu verbōꝝ incautum
deceperat: at D.O.M. noluit pmittere, vt Catholicis prin-
cipibus his dolis imponeret: Audiamus ergo respōſa prin-
cipum super propositione Cæſariana.

RESPONSVM PRINCIPVM ELECTO-
rum Catholicorum datum ad propositionem diui
Cæſaris super recessu faciendo,

Z Vt

PRO CATHOLICIS

VT Imperatoria Maiestas Clemētissimus dominus noster, acta vniuersa eorum, qui ad colloquium deputati fuerant, Legato Pontificio communicarit, ad cognoscēdam eius de actis illis sententiam, vna cum respōso, quod idem Legatus dedit, & alijs, quae ad faciendam Comiciorum cōclusioneim & decretum pertinent. Principes, Electores, & absentium Legati, qua decet, submissione, ex facta benigno iussu Maiestatis eius narratione, cognouerunt.

Principio bene memores sunt electores, fidelis ac indecessore diligitia, quam aliquot iam annis Imperia, Maiest, expaternal & clementissi, benevolentia erga Germanicam nationem, adhibuit, vt dissensio in religione ad Christianā concordiam, & conciliationem redigeretur, ac in Imperio pax, & tranquillitas constitueretur, ac conseruaretur, pro quo fidelis studio, ac opera, Electores præsentes, absentiūq; Legati Imperia, Maiest, humillime gratias habent, parati semper, re etiam ipsa, gratos se declarare.

Expenderunt autem diligenter Electores, scriptum Imperia, Maiest, ante omnia vero, quantum quidem ad controuerrias in religione tractatas à collocutoribus attinet, deliberarunt apud se certo confilio, vtile ac bonum esse, atque adeo sibi placere fatentur, vt articuli, qui à collocutoribus conciliati sunt, tanquam boni recipiantur, vltiorq; de illis exquisitio ad liberum & Christianum Concilium differatur, vel ad nationalem synodus legitime congregatam, aut si neutrum horum sit sperandum, ad venturum conuentum imperij, sperant autem id valde vtile fore, ad alia etiam incommoda ac dissidia præcauēda, profuturum denique ad conciliandos reliquos articulos, qui adhuc in controuerzia sunt. Adhac si spes aliqua fuerit, conciliandi præterea articulos aliquot nondum conciliatos, rogant humillime Electores, horumq; absentium Legati, Imperia, Maiest, despicer ipsa velit de medijs & vijs conciliandi tas-

les,

PRINCIPIBVS.

Ies. Cæterum, si fuerit impossibile, talia confidere isto tempore, rogarunt Electores, horāq; absentium Legati cū omni subiectione, Imp. Maie, vt ipsa iuxta promissionem ab ea factam, & pro qua humillime gratias agunt, velit apud summum Pont. instare diligentissime, vt ad examinandum, & conciliandum, tum commemoratos, tum cæteros etiam articulos, liberum & Christianum Concilium quām celerius me indicat, in loco aliquātmodo Germanicæ nationis, idq; fine omni dilatione habendum curet.

RESPONSVM PRINCIPVM ET ORDINUM Catholicorum sub obedientia se. apo. & Romanae sedis permanentium, super eadem propositione diui Cæsaris.

Catholici principes ac status, quantum per temporis 1. breuitatem licuit, expenderunt scriptū, recenter ipsis ab Imperator. Maiest. oblatum, vna cum resolutione Pontificij Legati. Probe vero memoria repetunt, Imp. Maie, & in alijs Comicijs, & in præsentibus, mirificum labore ac studium semper adhibuisse, vt religionis controuerſiæ cōponerentur, ac de reformatione Christiana cogitaretur, de qua voluntate Catholici principes, & status suæ Maiestati humillime, & cum omni subiectione, gratias agunt.

Quia vero Imperato. Maiest. significauit, se intra paucos 2. dies hinc discessurum, non videtur esse necessarium, vt Status superuacaneis ac prolixioribus scriptis aut disputacionibus suæ Maiestati sint molesti, tū vel eam, vel seipso diutius remoren tur, sed in hoc potius incumbendum, vt Christiane tandem finis huic negocio imponatur, ita tamen, vt tantisper, dum id fit, Imperat. Maiestas adsit. Quod vt faciat, humillime roganda est.

Vt autem ad Imperato. Maiestatis scriptum respondeatur. Initio fatentur status, sibi compertum esse, quod in Germania, & alijs nationibus, imo in toto prope orbe

Z ñ Christiæ

PRO CATHOLICIS

Christiano, non pauci abusus, sectæ, hæreses, & schismata passim obtinuerunt, quæ omnia sine generali concilio extirpari, aut emendari nequaquam poterunt.

Fatentur etiam status Catholicæ, non decere se, ut immutationem aliquam religiōis, cæremoniæ, aut rituum (quæ per aliquot centenos annos durarunt, partim etiam confisijs sunt instituta) vel consentiant, vel mutari talia permittant; eo q̄ summus Pontifex, per suum legatum, se se offert ad celebrandum conciliū intra breve tempus, vel itq; hac de re Imp. Maiestas in propria persona colloqui cum summo Pontifice. Quod propositum Pontificis statibus Catholicis, supplicant ijdem Pontifici, ut omni amota pcrastinatione, Christianum & generale conciliū indicat, indicūq; haberi curet, in loco aliquo cōmodo Germanicæ nationis, quo sic multaq; animarum perditio præcaueatur.

4. Porro si negotijs secularibus impediti potentatus Christiani in ppriâ persona venire ipsi ad conciliū nō possent, nihi Iominus tñ, vt conciliū pcedat, summus Pōtifex dare operam debet, simulq; apud potentatus, q; in concilio cōparere non poterunt, diligētissime instare, vt hi suo nomine, & loco, eruditos, pbos, & idoneos, plena cū potestate, cōmissari os mittant, vt semel Christianitas ipsa in formam & vitam vere Christianam, restituatur, errores extirpentur, Dei desinq; ira, & plagæ imminentes auertantur.

5. Quod si huiusmodi generale Concilium non impetratum fuerit (quod tamen status Catholicæ, confisi promissis summi Pontificis & Imp. Maiestatis, minime fore putant) etiam atq; etiam orant status, vt summus Pontifex & Imp. Maiestas dare velint opam, vt saltem in Germania nationale concilium habeatur. Iam si nec ipsa ratio habendæ nationalis synodi summo Pontifici & Cæsareæ Maiestati placuerit, rogant status, vt iuxta id quod sua Maiestas facturā se & curaturam recepit, sine omni dilatione, in imperium Ger-

179

PRINCIPIBVS.

Germanicæ nationis venire velit, atque conuocatis statibus, denuo tentare, ut errores extirpentur, ac omnia, quæ praeue intellecta & accepta sunt, Christiane discutiantur. Atque istæ viæ solæ restent, quibus saluti Christianorum consuli poterit, adeo ut nisi aliqua istarum ineatur, magis atq; magis in se diuidetur Germanica natio, eiusdem gloria, honor, & opes interibunt, atq; id genus plurima in eō moda ad vicinas etiam nationes pertingent.

Secundo, Catholici status decreuerūt apud se, qd auxi^r 6.
lio Dei, cōstanter adhærere velint nostræ veteri religiōi &
veræ fidei, quēadmodum hæc in sacris Euāgelijs, cōcilijs,
statutis, & ordinatiōibus Christianæ & Catholicæ Ecclesⁱ
ſæ, ac doctrina sanctor̄ patrum, ab Apostolorum tempo
re, vſq; ad hodiernum diem, mansit, & obſeruata est.

Præterea recessus, ordinationes, & mandata per Imper.
Maiestatem & status Catholicos, præcipue vero decreta
Augustani conuentus, in quæ tamen communiter à statis
bus consensum est, sequi, & his parere firmiter in animum
induxerunt, indubitate sperantes, quod reliqui status o^r August.
mnes, qui in Augustanum recessum cōsenserunt, eidemq;
ſigillis etiam suis appensis, subſcriperunt, promissis insup
auxilijs Imperat. Maiestati, paulopost Ratisponæ iterum
ratam habuerunt ſubſcriptionem Auguſtæ factam. Et tā
dem Haganœ tertio Electores & principes, qui iſtic in p^r
pria persona fuerunt, eundem Augustanum recessum de
nuo approbarunt, ſeruandumq; receperunt, adeo ut ſeſe
obtulerint, collocutores de defenſione ſi quid tentaretur
aduersus recessum Augustanum, quēadmodum in decre
tis eorum Comiciorum, & scriptis in illis exhibitis conti
netur, maxime vero in herendum Auguſtano recessui Prin
cipes censem, & ab eo nullo modo recedendum: cum Imp.
Maiest. & in eiſdem Comicijs, & hic, cum in prima ſua
propositione, tum formula deliberationis, de recessu hic

Z iii cons

180
PRO CATHOLICIS

constituendo, eundem recessum Augustanum, ipsa quoquam saluum manere se velle declarauerit.

8. Tertio, cum Imperat. Maiest. ex singulari proculdu-
bio clementia, proponit, suæ Maiestæ, videri, articulos, in
quibus inter collocutores conuenit, & qui conciliati sunt,
sine ulteriori discussione, vsque ad Concilium, recipiendos
esse & approbando, & cætera. Respondent Status, se in
hoc nullo pacto consensuros, necque enim id videri consul-
tum, ob sequentes causas. Primum nanque à collocatori
bus propositi sunt articuli aliquot, minime necessarij, su-
peruacanei, & de quibus nulla fuit antehac controuerzia,
nec hodie est. Ut sunt primus, secundus, tertius & quartus.
Absurdum igitur videri, vt articuli nunquam contro-
uerfi concilientur, præterea, quartus articulus, de peccato
originali, non hic est conciliatus, sed Vuormaciæ, alia tamè
forma, quam nunc est in scripto oblato, propositus. Secun-
do maximopere necessarium erit, vt ab utraque parte de-
novo eligantur, qui nouo colloquio & disputatione excuti-
ant omnia. Extant enim verba in scripto commemorato,
quæ non sunt consentanea cōsuetudini ecclesiæ, & formis
loquendi à patribus usitatis, adhæc insunt scripto dogma-
ta quædam minime admittenda, quæ partim obliteranda
sunt, partim mitiganda, & in aliam formam redigenda,
præstiterit itaque negocium istud menses adhuc aliquot
differri. Tertio, hi articuli solum conciliati sunt, qui & mi-
noris momenti sunt, & de quibus inter doctos non mas-
gna antehac fuit cōtrouerzia, qui denique nō tam piculosam
offensionem apud plebem vulgo excitarent, quam alij nō-
dum cōciliati. Et quia pricipui articuli, atque adeo ij, quibus
Christianæ fides nitit, vt est articulus, de venerando Sacra-
mēto veri corporis & sanguinis Christi, de adoratiōe & re-
seruatiōe eiusdē, cōmunione Sacramēti sub utraque specie,
confessione, prenitētia & satisfactione, &c. hi nimis non so-

lum

157

PRINCIPIBVS.

Ium non cōciliati sunt, sed à ptestantibus vehementissime impugnati, adeo vt de his nulla conciliatio speranda fit. Quin imo collocutores Catholicæ partis plusculū quām decebat, in his concesserunt ptestantibus, ita vt quæ admis sa sunt ab illis, emendatione & declaratione habeant opus.

Quarto, quoniam si reciperentur articuli conciliati, multis modis posset imminui existimatio summi Pontificis, Imper. Maiest. & statuum Catholicorum, hiçq; omnes, ne se hoc nomine varijs obtrectationibus exponant, piculum erit. Videtur Catholicis statibus consultius, & melius esse, vt suo loco scriptum collocutorum relinquatur, & omnia negocia ad religionem ptinentia differantur, ad Cōcilium vel generale, vel nationale, vel saltem ad conuentū omnium statuum imperij, quemadmodum etiam Pontifici Legati resolutio consulit, nimirum vt ista omnia ad Concilium summi Pontificis reīciantur.

CORRECTIO EORVM QVAE BVCER ADIEcit responso Electorum Reuerendissimorum ac

Illustrissimorum Electorum.

Proptera responsum Bucer etiam contaminat illud, p suo & suorum complicum sententia, summarium faciens tribus notulis, quarum nulla in responso sic continetur, sed ipse ex infecta sua mente addidit de pprio, & sic mens daceum loquitur, ait Christus.

Nam prima notula habet. Electores viderunt nec politiam retineri posse in impio, nisi de religione consensus constituant primo hoc. Electores nō sic dixerūt: sed D. Imper. gratias agunt, q diligentiam adhibuit, vt dissensio in religione ad concordiam redigeretur, ac in imperio pax constiteretur: Illa autem sunt longe diuersa à notula mucoris.

Dein totam Lutheranorum ac Zuinglianorum senteniam, quam ab initio tam feruenter petierunt, subuertit, s. vt libet esset cuilibet de fide sentire p vt conscientia eum dixis

Olim
Zuinglia-
ni sentie-
bant.

Zy